

Список використаних джерел:

1. Библиотека управляющего персоналом: мировой опыт. Современный менеджмент: теория и практика: Обзорная информация / Сост. В. И. Яровой, Под. ред. Г. В. Щекина. – К.: МЗУУП, 1994. – 144 с.
2. Робіно Т., Стефан П., Де Ченцо Девід А. Основи менеджменту / Пер. з англ. А. Олійник та т. – К.: Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2002. – 671 с.
3. Le Gall J.-M. La gestion des ressources humaines. Edition actualisée. – P.: PUF, 1992. – 127 p.
4. М. І. Мельник, Ю. В. Бакаев, Т. Е. Василевська. Розвиток людського ресурсу адміністративної реформи в Україні: стан і перспективи. – К.: Нора-прінт, 2002. – 160 с.
5. Мухаровский М., Рудовская Н., Глухова О. Персонал – новый объект подтверждения соответствия. // Персонал. – 2002. – № 7. – С. 91 – 95.
6. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: Навчальний посібник. – К.: "Кондор", 2003. – 296 с.
7. Пугачев В. П. Руководство персоналом организации: Учебник. – М - Аспект Пресс, - 1998. – 279 с.

Annotation: in the article is opened the essence of human resources management, problems with which the human resources management collides, also are listed the possible ways of then-decision and of the augmentation of the effectiveness of using the human resources.

Key words: human resources management, personnel, organization, capital investment, motivation, manager.

УДК 378.112

Л.М. Яременко, викладач ДВПЗ "Переяслав – Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди:"

РОЛЬ І МІСЦЕ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті узагальнено роль і місце вищої освіти в системі державного управління. Визначено вищу освіту як фактор економічного зростання та забезпечення конкурентоспроможності країни. Охарактеризовано сучасний стан вищої освіти в економіці України.

Ключові слова: вища освіта, державне управління, людські ресурси, конкурентоспроможність країни.

Система вищої освіти України знаходиться у процесі постійного реформування, що зумовлено трансформаційними змінами в суспільстві. В ринкових умовах вища освіта стає одним з визначальних чинників динамічного соціально-економічного розвитку країни, роль і місце якої постійно зростає, і водночас, ускладнюється через систему державного управління та у ступені участі держави у фінансуванні освіти. Негативний вплив на вищу освіту має система державного управління, яка характеризується високою мірою централізації і потребує вдосконалення в напрямі підвищення самостійності та зацікавленості закладів вищої освіти у досягненні важливих соціально-економічних результатів освітньої діяльності, визначенні науково-обґрунтованих обсягів та нормативів державного фінансування, удосконаленні нормативно-правового забезпечення, прозорості та гнучкості механізму державного фінансування та ін.

Історичний розвиток людства засвідчує, що освіта входила в економічні дослідження одночасно з розвитком політичної економії. За радянських часів наукові праці присвячені розвитку вищої освіти здебільшого стосувалися підвищення ролі вищої освіти у відтворенні людського капіталу, застосування прогресивних технологій і інновацій в освіті, організації управління вищими навчальними закладами, адаптування закладів вищої освіти до потреб ринку, значення освітнього потенціалу в забезпеченні суспільного прогресу. Освіта та окремі її питання дедалі більше ставали об'єктом дослідження багатьох класиків економічної теорії В. Петті, А. Сміта, Д. Рікардо, К-Маркса, А. Маршалла та ін.

В другій половині ХХ століття вища освіта стала об'єктом економічного дослідження. Основними проблемами стали питання організації та управління системою освіти, ефективність економічних механізмів управління вищою освітою, диверсифікація джерел фінансування, самостійність вищих навчальних закладів та ін. Дані проблеми стали об'єктом дослідження багатьох науковців, зокрема: В. Андрієнка, Л. Антошкіної, Т. Боголіб, Й. Бескид, Н. Верхоглядової, О. Віфлеємського, М. Гальвановського, Б. Данилишина, Д. Дзвінчука, Г. Дмитренка, І. Каленюк, В. Ковальова, В. Кремінь, Е. Лібанової, І. Майбурова, В. Марцинкевича, О. Мещанінова, К. Павлюка, М. Яструбського та ін.

Виходячи з позиції необхідності поширення поняття первинної освіти, вища освіта виступає її заключною стадією, завданням якої є надання молоді максимально високого і доступного для кожного її представника рівня загальної і професійної компетентності перед початком продуктивної діяльності чи виконання обов'язків дорослого члена родини [1, с. 141-147].

Упродовж становлення людського суспільства, разом з формуванням освіти, як цілісної системи,

зростає усвідомлення ролі і місця вищої освіти в економічному суспільстві. Вагома роль освіти в розвитку суспільства є давно визнаною і не потребує доказів. Водночас, в сучасному контексті важливо актуальним стає сприйняття освіти в якості фактору забезпечення конкурентоспроможності країни. За для чого необхідним є формування потужної національної системи освіти в тому числі і вищої освіти.

В 60-70 роки дуже поширеним став погляд на вищу освіту як високоефективні інвестиції, які здатні приносити вигоду в довгостроковому періоді. Освіта ХХ, а тим паче ХХІ ст. стає основним фактором розвитку людського потенціалу і форм людського капіталу. Виділяють наступні особливості людського капіталу: інвестиції в людський капітал забезпечують його власнику в майбутньому отримання більш високого доходу; формування людського капіталу вимагає від самої людини і всього суспільства значних затрат; вкладення в людський капітал дають досить значні за обсягом, тривалі за часом та інтегральні за характером економічний і соціальний ефекти та інше. Таким чином, від якості людського капіталу залежать результати економічного зростання країни в цілому.

Не можна не підкреслити унікальну роль, яку відіграє в забезпеченні здобування, трансформації і практичного застосування знань система освіти, адже саме вона забезпечує спеціалістами і науку, і всі стадії інноваційних та виробничих процесів. Існування вищої освіти без науки неможливе. Витрати на освіту та популяризацію наукових знань, як правило, в кілька разів переважають витрати на дослідження, але на всіх стадіях розвитку суспільства необхідно шукати оптимальне співвідношення між цими величинами. Адже, відставання в науці обов'язково призведе до деградації рівня освіти, навіть при достатньому її фінансовому забезпеченні. В свою чергу неспроможність системи освіти модернізувати підготовку кадрів у відповідності з новітніми досягненнями науки зумовить неспроможність суспільства скористатися цими знаннями. Загальна тенденція, що супроводжує наближення до суспільства, базується на знаннях – зростання ролі науки і освіти у відтворювальному процесі, а отже і витрат порівняно з капіталовкладеннями у виробничий процес [3, с. 69].

В сучасних умовах зростає роль і місце вищої освіти в суспільстві, призначенням якого є передача і поширення явань, умінь і навичок, необхідність формування особистості громадян та підготовки професійних працівників. Роль освіти в суспільстві визначається тим, що шляхом передачі знань, навичок, виховання вона генерує не тільки компетентних працівників, а й суспільно відповідальних громадян. Причому найбільше значення мають саме етичні моменти, втілення у свідомість людей високих моральних та культурних цінностей. Практичний аспект освіти є важливим, але не повинна забуватися роль освіти як генератора відповідальності перед суспільством. В сучасному світі росте розуміння того, що моральні цінності як складові освіти мають найвище значення [2, с. 82].

Отже, система вищої освіти знаходиться у процесі постійного реформування, що зумовлено трансформаційними змінами в суспільстві. Вища освіта відіграє вагомую роль в економічному зростанні країни, а це потребує: переходу системи управління від державної до державно-громадської; перегляд функцій та повноважень Міністерства освіти та науки України у напрямі реалізації принципу надання обсягів бюджетних коштів в залежності від результатів діяльності окремого вищого навчального закладу; зміцненні нормативно-правової бази розвитку системи вищої освіти; посиленні господарської автономії вищих навчальних закладів (у напрямі розширення прав формування та використання фінансових ресурсів); що дозволить, забезпечити сприятливі умови для розвитку вищої освіти відповідно до вимог, що визначені в контексті Болонського процесу та до економічного зростання країни.

Список використаних джерел:

1. Каленюк І.С., Шегда А.А. Розвиток освіти в умовах глобалізації // Теоретичні та прикладні питання економіки: Збірник наукових праць / За ред. Єханурова Ю.І., Шегди АВ. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006.-Вип.11. – С. 141-147.
2. Каленюк І.С. Освіта в економічному вимірі: потенціал, та механізм розвитку. – К.: ТОВ "Кадрі", 2001. – 326 с.
3. Раціональне фінансування науки як передумова розбудови знаннєвого суспільства в Україні / За ред. Б.А. Каліцький, О.С. Попович, В.П. Соловійов, І.Ю. Єгоров, І.О. Белкін, Т.В. Шокун. – К.: "Фенікс", 2004. – 32 с.

Annotation. In the article a role and place of higher education is generalized in the system of state administration. Higher education as factor of the economy growing and providing of competitiveness of country is definite. The modern state of higher education is described in the economy of Ukraine.

Key words: higher education, state administration, human capitals, competitiveness of country.